

УДК 004:631

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСТЕНШН СЕРВІСУ

Шаповал О.Ф., кандидат економічних наук, доцент
Національний університет харчових технологій

АНОТАЦІЯ

В статті розглядається проблема організації та використання інформаційних ресурсів Екстеншн сервісу в Україні. Запропоновані шляхи вдосконалення та подальшого розвитку інформаційної інфраструктури Екстеншн сервісу.

Ключові слова: інформаційні ресурси, інфраструктура, інформаційне забезпечення, інтелектуальне забезпечення.

Вступ. Необхідність впровадження ефективних комп'ютерних інформаційних інфраструктур сільськогосподарських Екстеншн сервісу обумовлена поступовою інтеграцією аграрного сектора економіки України в світовий економічний простір, процесами глобалізації ринків та формуванням єдиного світового інформаційного простору.

Проведені дослідження використання інформаційно-інтелектуальних ресурсів Екстеншн сервісу в Україні виявили окремі проблеми: недостатнього рівня інформованості сільських товаровиробників, який пов'язаний із та поширення знань, особливо для територіально віддалених клієнтів; слабкої інтеграції інформаційних ресурсів Екстеншн сервісу з ресурсами наукових установ, закладів освіти, міжнародними центрами сільськогосподарської інформації, та ін.

Вищеназвані проблеми використання інформаційного забезпечення Екстеншн сервісу перешкоджають створенню потужних інформаційних

ресурсів Екстеншн сервісу, яке відповідає світовим конкурентним ринковим вимогам.

Інформаційне забезпечення Екстеншн сервісу об'єднує бази і банки даних науково-технічної та ринкової інформатизації. Крім інформаційного забезпечення в Екстеншн сервісі застосовується інтелектуальне забезпечення.

Інтелектуальне забезпечення складається з людських та інтелектуальних ресурсів Екстеншн сервісу. Людські ресурси (кількість працюючого персоналу) можна розглядати як інтелектуальну силу, а інтелектуальні ресурси – як інтелектуальну продукцію, що є результатом розумової, інтелектуальної праці фахівців служб. Це продукт творчих розумових зусиль, що має змістовне значення для певного інтелектуально підготовленого кола осіб.

Спеціаліст, який удосконалює свої знання і шукає нові рішення, є винахідником і розглядається як носій ідей, розробник інтелектуального продукту. Фахівець Екстеншн сервісу, який володіє знаннями з предметної галузі сільського господарства, навичками та творчими здібностями може себе реалізувати в інтелектуальний продукт. Цього можна досягти лише у процесі розробки та пошуку нового рішення проблеми та узагальнень за певних соціально-економічних умов, до яких належать: наявність мотивації, концентрації розумових зусиль, споживча зацікавленість, тощо.

Акумуляція інтелектуальних ресурсів здійснюється в процесі їх розвитку, коли створюється нова інтегрована якість, яка базується на взаємодії інтелектуального потенціалу працівників та створення колективних знань. В ході накопичення інтелектуального забезпечення (потенціалу) в консультаційних службах відбуваються постійні перетворення знань у вигляді спіралевидного потоку знань. Такий процес обумовлює перетворення інтелектуальної діяльності фахівців служб в особливий бізнес-процес, метою якого є швидке отримання нових знань та підвищення якості надання послуг в порівнянні з партнерами.

Пріоритет у прийнятті рішень та надання агроконсалтингових послуг належить експерту-дораднику Екстеншн сервісу, який володіє фаховими

знаннями, стратегічним мисленням та здібностями передбачення появи нових подій. Однак, одним з недоліків людського інтелекту є те, що він не пристосований для виконання великого обсягу варіантних обчислень і розрахунків складних процесів. Як відомо, великі сільськогосподарські підприємства відносяться до складних соціотехнологічних систем, що не тільки змінюються в часі, але і мають шляхи особистого розвитку. Тому можна стверджувати, що на ефективність та якість агроконсалтингу істотно впливає обмеженість можливостей експерта-дорадника в роботі з великими обсягами комплексної та змінної в часі інформації.

Допомогу експерту-дораднику в ході консалтингової діяльності надають інтелектуальні комп'ютерні системи, які працюють на базах знань (штучного інтелекту).

Інтелектуальні комп'ютерні системи базуються на специфічному програмному забезпеченні, яке імітує на комп'ютері мислення фахівця. Найважливішим структурним елементом цієї системи є база знань, в якій сукупність знань з предметної галузі структурується за обраним методом. Існує декілька методів запису в базу знань прикладних знань. Це: кейс-метод, цільовий метод, фрейм-метод та метод правил. Так, при використанні кейс-методу знання записуються в базу в формі кейс-випадків, як прикладів минулого досвіду. Цільовий метод дозволяє представити в базі знання як мережу цілей, де ціль є елементом мережі і містить знання. Використовуючи фрейм-метод знання записуються в базу знань у вигляді ієрархічної мережі «рам», в яких накопичуються знання про конкретний об'єкт. Найбільш поширеним методом запису знань в базу знань є метод правил, який дозволяє представити знання в базі у вигляді правил та звітів. Правила є звітами, які типово використовуються як припущення та висновки за схемою: «якщо (умова), то (висновок)».

В сімействі інтелектуальних комп'ютерних систем, що працюють на базах знань, є відомими та ефективними експертні системи, які призначені для

надання професійних порад щодо рішення поставлених проблем фахівцем у вузькій предметній галузі знань.

Експертна система, яка маніпулює знаннями, виконує роль консультанта і є потужною інтелектуальною підтримкою для експерта-дорадника. Практична корисність роботи з експертною системою обумовлена:

- можливістю використання електронних баз знань експертів даної галузі;
- здатністю системи до міркувань, знаходження варіантних рішень для поточних та нових ситуацій, а також пояснення, чому саме приймаються такі рішення;
- використанням системи для навчання та тренінгів фахівців з предметної галузі.

Практична корисність та ефективність використання експертних систем засвідчена для таких напрямів діяльності:

- стратегічне планування (надання консультацій з приводу планування закупівель, демографічні прогнози);
- фінансовий аналіз (консультації щодо надання кредитів, з питань страхування, інвестування);
- маркетинг (надання консультацій щодо варіантів збуту продукції, визначення прийнятних знижок для покупців, автоматичні відповіді на запити покупців продукції).

Специфіка діяльності Екстеншн сервісу, процеси розбудови їх мережі в Україні обумовлюють необхідність обґрунтування впроваджень сучасних архітектур комп'ютерних мереж і засобів телекомунікацій, які є потужною технічною базою для якісного розповсюдження та обміну інформацією, а також надання дорадчих і освітніх послуг.

Світова та вітчизняна наука пропонує велику кількість принципово нових розробок в галузі комп'ютерних систем і технологій, які потенційно можуть бути впроваджені в роботу Екстеншн сервісу.

Так, сучасна концепція моделювання впровадження комп'ютерних систем і технологій в мережі Екстеншн сервісу має принципово нові архітектурні підходи, реалізація яких дозволить: миттєво реагувати на запити клієнтів; гарантувати надання якісних консультаційних послуг з урахуванням індивідуального підходу до кожного клієнта; максимально позбавити персонал рутинної інформаційної роботи; вивільнити додатковий час для інтелектуальної роботи та виконання більш важливих завдань фахівцями Екстеншн сервісу.

В той же час впровадження комп'ютерних систем і технологій в мережі Екстеншн сервісу організується на основі комплексного підходу. А саме: орієнтації на потреби розвитку аграрного сектору; стратегій розвитку національних та світових ринків; використання механізму мотивацій щодо підвищення сприйнятливості мережі Екстеншн сервісу до нововведень; залучення до процесу впровадження вітчизняних та міжнародних джерел фінансових ресурсів.

Висновки.

З метою подальшого вдосконалення інформаційного забезпечення Екстеншн сервісу в Україні та підвищення ефективності його діяльності пропонується:

1. Застосовувати нові технології поширення сільськогосподарської інформації та знань для суб'єктів господарювання на селі. Використовувати інтелектуальне програмне забезпечення та Інтернет-технології для підвищення якості консультацій та порад при вирішенні сільськогосподарських проблем;

2. Залучати міжнародну технічну допомогу, а також налагоджувати співпрацю з міжнародним співтовариством в сфері впроваджень сучасних комп'ютерних систем і технологій в мережі Екстеншн сервісу України;

3. Вдосконалювати інформаційне забезпечення Екстеншн сервісу шляхом використання інформаційних ресурсів регіональних, національних та глобальних світових комп'ютерних мереж з урахуванням стратегій розвитку Екстеншн сервісу в Україні.

Аннотация. В статье рассматривается проблема организации и использования информационных ресурсов Экстеншн сервиса. Предлагаются пути дальнейшего развития информационного обеспечения Экстеншн сервиса в Украине.

Ключевые слова: информационные ресурсы, информационная инфраструктура, информационное обеспечение, интеллектуальное обеспечение.

Summary. In article the problem of the organization and use of information resources of Extension services in Ukraine is considered. Ways of improvement and the further development of an information infrastructure of Extension services are offered.

Keywords. Information resources, information infrastructure, a supply with information, intellectual maintenance.